

Ujedinjeni granski sindikati "Nezavisnost"
Beograd, Nušićeva 4/V

**STAVOVI UGS "NEZAVISNOST" O PROCESU DONOŠENJA IZMENA I
DOPUNA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU
I
PRIMEDBE I PREDLOZI
NA NACRT ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PIO**

Predstavnica UGS "Nezavisnost" u tripartitnoj Radnoj grupi za pripremu izmena i dopuna Zakona o PIO (formiranoj je, kroz čitav period rada Radne grupe, **zastupala načelne stavove koji proizlaze iz programskih opredeljenja Sindikata, kao i konkretne predloge iznete kroz tematsku javnu raspravu (Okrugli sto), održanu 30. decembra 2009. godine i predloge stigle od granskih sindikata "Nezavisnost".**

U svim organizovanim raspravama, kao i kroz rad Radne grupe, UGS "Nezavisnost" su otvoreno izražavali svoje neslaganje načinom rada i tretmanom tripartitne Radne grupe formirane za pripremu izmena i dopuna Zakona, ne prihvatajući metod rada po kojem se socijalni partneri - učesnici u radu Radne grupe, **dovode pred svršen čin "ispostavljanjem" izmena "dogovorenih" sa MMF-om, odnosno, obrazlažući neprihvatanje predloga Sindikata ili drugih učesnika u radu Radne grupe, izričitim zahtevima ili uslovljavanjem MMF-a.** Pri tome, sa članovima Radne grupe, odnosno predstavnicima socijalnih partnera nisu vršene nikakve konsultacije pre pregovora sa Misijom MMF-a.

U delu donetih predloga izmena i dopuna sa kojima se, u skladu sa stavovima Sindikata, predstavnica UGS "Nezavisnost" (podržana od predstavnika Saveza samostalnih sindikata) nije složila, **traženo je da se, kroz zapisnike sa sednica Radne grupe, kao i u obraćanju javnosti, izdvoje mišljenja Sindikata.** To, na žalost, **nije činjeno.** Naprotiv, čitavo vreme predstavnici Vlade, nadležnog Ministarstva, pa i Radne grupe, predložene izmene i dopune su, u sredstvima javnog informisanja, **predstavljali kao usaglašene stavove Radne grupe, što je među članovima Sindikata stvaralo zabunu i ogorčenje.**

Bez obzira na **nekoliko pisanih upozorenja (e-mailovi) i usmenih razgovora** na ovu temu, ovakav **neprimeren odnos prema socijalnim partnerima (ili samo prema nekima?),** od strane nadležnog Ministarstva nastavljen je do kraja. Tako je i **stavljanje Nacrta Zakona na dnevni red Socijalno – ekonomskog saveta Republike, praktično iznuđeno,** bez obzira što je to zakonska obaveza. Međutim, ni nakon odluke Socijalno-ekonomskog saveta da se svim socijalnim partnerima zvanično dostavi tekst Nacrta Zakona na mišljenje, to nije učinjeno. UGS "Nezavisnost" su Nacrt Zakona dobili tek nakon nekoliko intervencija člana Radne grupe i to **bez službenog dopisa i obaveštenja o roku u kome se mišljenje, primedbe i predlozi moraju dostaviti.**

Nakon posrednog saznanja da primedbe i predloge treba dostaviti do kraja juna, za **15. juni** sazvan je **Programski odbor za radno pravnu zaštitu UGS "Nezavisnost"** kao organ u čijoj je nadležnosti sva zakonska regulativa. Međutim, ponovno, sasvim neslužbeno, saznajemo da je na Ministarstvo **"izvršen pritisak"** da Zakon ide na Vladu najkasnije **17. juna**, te da će Ministarstvo rada (tko u Ministarstvu, ako Radna grupa nije sazvana?) razmatrati samo primedbe i predloge koji stignu do **11. juna**. Na molbu da takvu informaciju, kao socijalni partner, dobijemo zvanično i u pisanoj formi, nije odgovoreno.

UGS "Nezavisnost", imajući u vidu sve navedeno, **ocenjuju da je ovakavo ponašanje i tretman socijalnih partnera apsolutno neprihvatljiv i suprotan svim međunarodnim i domaćim normama koje regulišu odnos, prava i obaveze relevantnih socijalnih partnera.**

Budući da su **UGS "Nezavisnost"** zainteresovani da novim Zakonom budu, u što većoj meri, zaštićeni interesi i unapređena prava zaposlenih i penzionera, kao budućih i sadašnjih korisnika prava po osnovu penzijskog i invalidskog osiguranja, te da su do sada uložili mnogo truda i napora da se to i ostvari, bez obzira na "ignorantski" odnos nadležnih državnih institucija, ponovno dostavljamo **stavove, primedbe i predloge** za koje smatramo da moraju biti **uzeti u obzir u raspravi na Vladi Republike Srbije** i naći mesto u **Predlogu Zakona koji ide u skupštinsku proceduru.** To su:

1. Stav o neophodnosti da sistem PIO na efikasan, ekonomičan, ali i socijalno pravedan način, obezbedi zarađenu ekonomsku sigurnost za korisnike penzija. UGS "Nezavisnost" insistiraju da se ODMAH, **nastavi sa pripremama ozbiljnijih reformskih zahvata u sistemu PIO, koji će kroz stvaranje povoljnijih uslova privređivanja, novih investicionih ulaganja i povećanja zaposlenosti, dovesti do povećanja proizvodnje, konkurentnosti privrede i, posredno, povećanja prihoda za PIO.** Takva platforma trebala bi socijalnim partnerima biti ponuđena već na sednici Socijalno-ekonomskog saveta;
2. Zahtev za definisanjem **sistema efikasne naplate doprinosa za PIO i preciziranjem odgovornost državnih institucija** (Uprave prihoda, Poreske uprave, Inspekcije rada), kao i Fonda PIO u sistemu naplate doprinosa, kao i sankcije za slučaj finansijske nediscipline. U tom smislu, UGS "Nezavisnost" su, pred Socijalno-ekonomskim savetom Republike, **pokrenuli inicijativu za izmene i dopune Zakona o radu i Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje** i traže podršku ostalih socijalnih partnera. Istovremeno, neophodno je **precizno definisanje mesta i uloge Centralnog registra obveznika socijalnih davanja**, na koji treba da se prenese deo nadležnosti naplate i kontrole naplate doprinosa.

3. Predlog da se **sistem upravljanja Fondom PIO treba uskladi sa evropskim standardima** koji ovakve institucije tretiraju kao institucije društvene solidarnosti u **čijem upravljanju direktno učestvuju oni koji izdvajaju sredstva i korisnici tih sredstava**, a ne isključivo Vlada, odnosno resorno Ministarstvo, adekvatnijim sastavom Upravnog i Nadzornog odbora Fonda.
4. Stav da je, trenutno, jednako kao i **podizanje starosne granice, kao uslova za penzionisanje žena, neopravdano i podizanje staža osiguranja, neophodnog za sticanje jednog od uslova za penzionisanje žena sa 35 na 38 godina**, pa makar i postepeno, pre svega zbog uslova rada u granama i delatnostima sa pretežno ženskom radnom snagom. To posebno, ukoliko se prihvati predlog da sa i starosna granica za pun penzioni staž podigne sa 53 na 58 godina.
5. Zahtev da se **pitanje "povezivanja staža"** za zaposlene kojima je od bruto zarade odbijen iznos doprinosa za PIO, a nije uplaćen Fondu PIO, reguliše **kroz adekvatnu formulaciju člana 46. predloženog Zakona**, tako da se, kao ostvareni uslov za penziju po osnovu staža osiguranja umesto "uplaćenih" priznaju "plaćeni" doprinosi.
6. Stav da se u Zakon vrati deo o delimičnoj invalidnosti na način da se **definiše nivo i mogućnost ostvarivanja prava na invalidsku penziju**, pri čemu će se voditi računa o konzistentnosti sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom, kao i **Zakonom o zdravstvenom osiguranju** u delu omogućavanja ostvarivanja ovog prava u slučaju teških oboljenja.
7. Zahtev za preciziranjem člana **169.** u smislu obezbeđivanja povećanja priliva sredstava u Fond PIO, osim iz doprinosa, iz drugih realnih izvora, **tačnim definisanjem na koji način će se on realizovati u praksi.**
8. Zahtev da se **pitanje dobrovoljnog penzijskog osiguranja, reguliše posebnim Zakonom o dobrovoljnom PIO**, jer je postojećim Zakonom o dobrovoljnim penzijskim fondovima, regulisan samo deo te materije, koji se odnosi na organizacije koje se bave dobrovoljnim penzijskim i invalidskim osiguranjem.
9. Zahtev da se, osim "pooštravanja" kriterijuma sa aspekta opravdanosti postojećih rešenja, eventualnog favorizovanja nekih delatnosti, zanimanja i poslova, odnosno neopravdanog izostavljanja drugih, vezano za beneficirani, odnosno radni staž sa uvećanim trajanjem, **ove beneficije vežu isključivo za konkretna radna mesta, odnosno poslove i uslove u kojima se obavljaju, u skladu sa aktom o proceni rizika ili**

posebnim stručnim ekspertizama za svaki pojedini posao. Istovremeno, treba da se uzmu u obzir **konkretni zahtevi za smanjenje starosne granice za određena zanimanja**, npr. baletske umetnike, duvače u orkestrima ili estradne umetnike, po uzoru na ostale zemlje u okruženju, kao i šire u svetu. Istovremeno, Sindikat "Nezavisnost" predlaže da se u **Pravilnicima za utvrđivanje prava na staž sa uvećanim trajanjem, kao mogući predlagači (inicijatori) uz poslodavce, predvide i resorna ministarstva, strukovna udruženja i sindikati;**

10. Zahtev da se **usklađivanje opšteg boda i penzija reguliše na način kojim bi se obezbedila objektivna stopa zamenljivosti** (odnos prve penzije i poslednje zarade), **odnosno da se očuva realna vrednost penzija**, uz ocenu da je "švajcarski sistem" (50% usklađivanja sa kretanjem zarada, a 50% sa kretanjem troškova života), najobjektivniji i najprihvatljiviji.
11. Zahtev da se (kao što je i na poslednjem sastanku Radne grupe prihvaćeno) zadrži **institut vanrednog usklađivanja penzija kada prosečna penzija padne ispod 60% prosečne zarade** kao trajno, a ne vremenski ograničeno rešenje.
12. Zahtev za posebnim **izdvajanjima za društveni standard penzionera (u određenom % od ukupnih prihoda od doprinosa)**, jer je u trenutnoj finansijskoj situaciji (finansijska nedisciplina u naplati doprinosa, veliko učešće rashoda PIO u DBP i stalni deficit Fonda PIO koji se pokriva iz Budžeta), to nemoguće ostvariti.

UGS "Nezavisnost", takođe, **insistiraju** da se u Prelaznim odredbama Zakona o izmenama i dopunama Zakona o PIO, regulišu prava lica koja su, na osnovu Odluke o utvrđivanju Programa za rešavanje viškova zaposlenih u procesu racionalizacije, restrukturiranja i pripreme za privatizaciju, pre stupanja na snagu ovog Zakona, **ostvarili pravo na novčanu naknadu u odnosu na vremenski period od 5 godina do ispunjavanja jednog od uslova za sticanje prava na penziju**, u skladu sa propisima o PIO, kao i zaposleni koji su po osnovu Zakona o zapošljavanju i osiguranju za slučaj nezaposlenosti, stekli pravo na novčanu naknadu, u smislu da **ta prava ostvaruju u skladu sa zakonima iz oblasti PIO koji su bili na snazi do dana stupanja na snagu ovog Zakona.**

Insistiramo, takođe, da o Nacrtu zakona, pre rasprave na sednici Vlade, **zauzme stav Radno telo za ekonomska i socijalna pitanja Socijalno – ekonomskog saveta Republike, kao i sam Savet**, naravno, na bazi stavova i mišljenja svih socijalnih partnera, učesnika u radu Socijalno-ekonomskog saveta.

U Beogradu, 11.juna 2005. godine